

Vergaderjaar 2020–2021

27 830

Materieelprojecten

31 865

Verbetering verantwoording en begroting

Nr. 315

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 september 2020

In 2017 verscheen de eindrapportage van de Adviescommissie Verslaggevingsstelsel rijksoverheid (AVRo) (Kamerstuk 31 865, nr. 93). Hierin werd geconcludeerd dat hoewel het verslaggevingsstelsel op orde is, er tegelijkertijd aanleiding is om stappen te zetten teneinde het stelsel verder te verbeteren en harmoniseren. Momenteel wordt onderzocht op welke wijze dit mogelijk is. Hierbij wordt onder andere gekeken in hoeverre verdere toevoeging van baten-lasteninformatie de oordeels- en besluitvorming kan ondersteunen.

In dit kader is in 2019 besloten – in lijn met het advies van de rapporteurs Sneller en Snels¹ – om bij de Ministeries van Defensie en Infrastructuur en Waterstaat verschillende investeringspilots uit te voeren. Doel van de pilots is om te onderzoeken of additionele baten-lasteninformatie de oordeels en besluitvorming voor investeringsprojecten ondersteunt voor de gebruikers (parlement/ departementen/ burgers). In de brief Pilotprojecten verslaggevingsstelsel (Tweede Kamer 31 865, nr. 130) bent u geïnformeerd over de twee projecten die hiervoor bij Defensie zijn geselecteerd, dit betreft de Midlife update van de CV90 en de vervanging van de 50/100/150Kn Wielvoertuigen als onderdeel van het project Defensiebrede Vervanging Operationele Wielvoertuigen (DVOW).

Door de wijze van de rapporteren op basis van baten-lasteninformatie te vergelijken met de huidige wijze van rapporteren (op basis van kasverplichtingen) kan worden onderzocht of baten-lasteninformatie van toegevoegde waarde is. Hieronder wordt dan ook zowel de informatie op basis van baten en lasten (balans, staat van baten en lasten, kasstroomoverzicht) gepresenteerd, maar wordt ook aangegeven op welke wijze het parlement momenteel wordt geïnformeerd.

Er besloten is om twee keer informatie van de pilots aan het parlement te sturen, één keer in 2020 en één keer in 2021. Hierdoor wordt het mogelijk

¹ Zie Kamerstuk 31 865, nr. 125

om ook de (waarde)ontwikkeling van de investeringsprojecten te volgen. In 2020 wordt voor drie van de vier pilots de informatie met Prinsjesdag verzonden en voor de tweede pilot van Defensie (Midlife update CV-90) wordt deze meegestuurd met de zogenaamde DMP-D brief (momenteel voorzien in Q4 van 2020). In 2021 wordt informatie met de verantwoording over het jaar 2020 meegestuurd (mei 2021).

De pilots lopen dus nog door tot medio 2021. Na afloop van de pilots wordt breed gekeken of baten-lasteninformatie van toegevoegde waarde is en of, en zo ja, hoe dit onderdeel kan vormen van het begrotings- en verslaggevingsstelsel van de rijksoverheid. Dit is onderdeel van de toegezegde evaluatie die start in 2021. Hierbij zal ook ingegaan worden op de toegevoegde waarde voor Defensie.

In deze brief stuur ik u, mede namens de Staatssecretaris van Defensie, de informatie over de pilot «50/100/150kN Wielvoertuigen».

Achtergrond investeringspilot 50/100/150kN Wielvoertuigen

Het project «50kN, 100kN, 150kN Wielvoertuigen» is in uitvoering, de besluitvorming hierover heeft reeds plaatsgevonden. Hier is bewust voor gekozen omdat daardoor gedurende de pilotperiode de waardeontwikkeling gevolgd kan worden. Het project is onderdeel van het bredere project DVOW en behelst de levering en het onderhoud van middelzware en zware operationele vrachtauto's en trekkers, waarvan een deel is voorzien van een laadbak met een laadlift, kraan of personeelsmodule. Er zijn opties in het contract opgenomen om meer voertuigen 50kN, 100kN, 150kN aan te schaffen dan aanvankelijk gepland, indien daaraan alsnog behoefte ontstaat. Tevens bevat het contract opties voor additionele artikelen, onder meer achteruitrijcamera's, sneeuwkettingen en opbergkisten.

Het aanbestedingsproces voor de aanschaf van middelzware en zware operationele vrachtauto's is afgerond en het contract voor de levering van de vrachtauto's is in september 2017 getekend, samen met een contract voor het uitvoeren van het onderhoud door de industrie in samenwerking met Defensie. Het projectvolume bedraagt tussen de 250 en 1.000 miljoen euro aan investeringen voor circa 2.800 voertuigen.

De tijdslijn van deze investering is:

2017: tekenen contract

2018: start levering eerste voertuigen

2024: einde levering

Huidige wijze van rapporteren

Om te kunnen bepalen of baten-lasteninformatie van toegevoegde waarde is voor de oordeels- en besluitvorming omtrent een initiële investeringsbeslissing of de vervangingsbeslissing dient dit te worden afgezet tegen de huidige wijze van rapporteren. Hieronder wordt op hoofdlijnen beschreven op welke wijze de informatievoorziening aan het parlement momenteel is ingericht:

- Voor het communiceren van het voorgenomen investeringsbesluit is het parlement middels separate brieven en documentatie geïnformeerd conform het Defensie Materieel Proces. Qua financiële informatie is hier het totaalbedrag voor de aanschaf en exploitatie met het parlement gecommuniceerd. De meest relevante Kamerstukken zijn:
 - De A-, B-, C- en D-brief, Kamerstuk, 26 396, nrs. 72, 92 en 105 en Kamerstuk 27 830, nr. 201 met financiële informatie in een commercieel vertrouwelijke bijlage;

- De brief Herijking programma Defensiebrede Vervanging Operationele Wielvoertuigen (DVOW), Kamerstuk 26 396, nr. 113 met financiële informatie in een commercieel vertrouwelijke bijlage.
- Deze investering is onderdeel van artikel 1 Defensiebreed materieel van de begroting van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (K).
- In de begroting van het Defensiematerieelbegrotingsfonds wordt per artikel een overzicht gegeven van investeringsprojecten in realisatiefase. De investeringsbedragen van het project DVOW zijn op totaalniveau opgenomen in artikel 1: Defensiebreed materieel, het project vervanging 50/100/150kN Wielvoertuigen is daar een onderdeel van.
- Ook de financiële informatie op basis van een baten-lastenstelsel over dit project is commercieel vertrouwelijk.

Wijze van rapporteren middels baten-lasteninformatie

In een baten-lastenstelsel staan een (openings-)balans inclusief verloopstaat materiële vaste activa, een staat van baten-en lasten en een kasstroomoverzicht centraal. In de bijgevoegde commercieel vertrouwelijke bijlage zijn deze opgenomen, inclusief een toelichting op de informatie².

Waarderingsgrondslagen en overige bijzonderheden

- Het DVOW project is in het Defensie Lifecycle Plan opgenomen met een cyclus van 15 jaar. Financieel is derhalve het uitgangspunt dat de wielvoertuigen ierdere 15 jaar worden vervangen. Op basis hiervan is als uitgangspunt genomen dat de verwachte levensduur en derhalve de afschrijvingstermijn van de 50/100/150kN wielvoertuigen eveneens 15 jaar is.
- Gekozen is voor een systematiek van waardering op historische waarde met een lineaire afschrijving. De belangrijkste reden hiervoor is beperking van de administratieve lasten.
- Parallel aan de systematiek bij agentschappen is voor alle projecten binnen deze pilot gekozen voor het financieren van de activa met een lening van het Ministerie van Financiën. Dit betekent dat er in de exploitatie een rentecomponent wordt toegevoegd. Deze lasten worden gedekt door baten van het Ministerie van Financiën zodat dit per saldo neutraal is. De baten van het Ministerie van Financiën zijn ook als ontvangst geboekt in het kasstroom overzicht.
- De omvang van de totale investering genoemd in deze brief wijkt af van hetgeen gemeld is in de commercieel vertrouwelijke bijlage bij de D-brief. Dit met name doordat er nadien gebruik is gemaakt van de in het contract opgenomen opties zoals gemeld in de brief Herijking programma Defensiebrede Vervanging Operationele Wielvoertuigen inclusief commercieel vertrouwelijke bijlage. In deze laatste bijlage zijn de investeringsbedragen voor DVOW op totaalniveau gepresenteerd en wordt geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende deelprojecten.
- als onderdeel van het contract met de leverancier opgenomen. De omvang van de exploitatie genoemd in deze brief en lasten wijkt af van hetgeen gemeld is in de commercieel vertrouwelijke bijlage bij de D-brief. Dit doordat de exploitatiereeks in die bijlage was gebaseerd op een eenmalige analyse van de levensduurkosten. Bij de inrichting van de administratie is er voor gekozen de jaarlijkse exploitatie-uitgaven niet op (deel)projectniveau vast te leggen. De in deze pilot opgenomen staat van baten en lasten bevat alleen de onderhoudskosten

² Ter vertrouwelijke inzage gelegd, alleen voor de leden, bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

- Uit bovenstaand punt is af te leiden dat de huidige administratie niet is ingericht op het intracomptabel verstrekken van jaarlijkse exploitatiekosten van dit deelproject. Inzicht in de exploitatiekosten is daardoor slechts op basis van aannames extracomptabel te verkrijgen. Hier dient bij de interpretatie van de cijfers rekening mee gehouden te worden. Het volgen van de cijfers over de jaren heen en een vergelijking tussen planning en realisatie leiden als gevolg hiervan tot beperkingen.

De Minister van Defensie,
A.T.B. Bijleveld-Schouten